

Landskap: *Skåne*Upptecknat av: *R. A. Svensson*Härad: *S. Åsbo*Adress: *Tjörnarp*Socken: *Höja*Berättat av: *Tensamme*Uppteckningsår: *1945*Född år *1871* i *Höja**Lekar och i drottor.**s. 1-4.**H. G. 2.**Tecken och tydor, om väder m. m.**s. 5-7.**Kärvar m. m. till fåglarna v. jul.**s. 8.**H. G. 3, L. U. F. 34**Julklappar.**s. 8.**L. U. F. 48.**Neg. svar ang. offer mot sjukdom.**s. 9.**H. G. 1.*

M. 9619:1.

Landskap: Skåne Upptecknat av: R.A.Svensson
 Härad: S. Åsbo Adress: Tjörnarps
 Socken: Höja Berättat av: Egen upplevelse
 Uppteckningsår: 1945 Född år 1871 i Höja.

Lek och idrott.

Om jul lekte man de vanliga jullekarna. Sådana voro: Stjärnorna på himmelen de blänka, och jungfrun hon går i dansen, väva vadmal, min dyna den bär jag så full med fjär, gömma ringen. (Jag vill minnas, att "min dyna den bär jag så full med fjär" och gömma ringen voro något så när lika.) Min hustru, som är född i Lyby, berättar, att där brukade de gärna leka en lek, som hette "Frega gylta". Detta gick så till att man på en pall ställde ett ljus, som man tände. Så ställde sig en person och hade ljuset framför sig. Bakom denne person ställde sig en annan på sådant sätt, att de hade ryggarna mot varandra. Nu fingo de en käpp" och i denna hölle båda. Så skulle den, som stod med ryggen mot ljuset, slänga och svänga med käppen, så att ljuset släcktes, men detta skulle den, som var vänd mot ljuset, hindra, vilket han eller hon nog ofta kunde göra, eftersom hon höll i den andra änden av käppen. Leken var i allmänhet mycket underhållande.

Ofta har jag varit med om pantlekar. Den ene blev dömd till ett och den andre till ett annat. Något, som var mycket roligt, var, då någon blev dömd till att "hänga". En pojke skulle hänga för en flicka, och en flicka för en pojke. Så höll man på, tills alla i leken voro med, och då kunde man vara 20 eller ännu fler i en rad. När det inte fanns fler

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

M. 9619:2.

Landskap: Skåne Upptecknat av: R.A.Svensson
Härad: S. Asbo Adress: Tjörnarps
Socken: Höja Berättat av: Densamme
Uppteckningsår: 1945 Född år 1871 i Höja

av det ena könet, så fingo inte fler vara med. Och så började hängningen, vilket tillgick så, att den förste tog en penning, vanligen en tvåöring och höll med munnen. Sedan skulle den andre med sin mun taga myntet och lämna det till nästa. Allt skulle skötas med munnen; händerna fingo inte vara med. Själva hängningen, som försiggick i ett mörkt rum, förorsakade ofta mycket livliga skrattsalver. Och var det så, att en ung man skulle lämna myntet till en vacker flicka, så skyndade han sig att som hastigast utbyta två öringen mot en tioöring för att sedan lika hastigt överlämna tvåöringen, så att den kunde komma fram till andra änden.

Jag kunde också ha nämnt, att man vid julen gärna lekte "Denna daler den skall vandra."

Att särskilda lekar vare knutna till andra ^{högtider} ~~lekar~~ än julen, känner jag inte till.

I det fria var det dragkamp, brettning, fingerkrok, "spela trille". Då man spelade trille, vilket måste försiggå på en väg, var det två lag. Så gällde det att slå trillan (form som en tvåkrona men med en diameter på en eller $1\frac{1}{2}$ dm) i väg mot andra laget. Santliga spelande voro försedda med stakar eller läkter för att kunna möta eller möta trillan. Det lag, som först drevs till målet, var besegrat. Dessutom förekom

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

M. 9619:3

Landskap: Skåne Upptecknat av: R.A. Svensson
 Härad: S. Åsbo Adress: Tjörnarps
 Socken: Höja Berättat av: Densamme
 Uppteckningsår: 1945 Född år 1871 i Höja

~~Fördom~~ kapplöpningar, hoppa rep m.fl.

Ibland, då det var vackert väder, och ungdomen var samlad, lekte man smussla sko. Det tillgick sålunda, att en skara, 15 eller fler, satte sig i en ring. Inn~~e~~ i ringen var en person. Samtliga de sittande skulle sitta med uppåtböjda knä och händerna under knä. Så hade man en sko, som vandrade från den ene till den närmast intill sittande, under det att man sjöng "Se här är skoen, se här är skoen, kom nu och tag den, kom nu och tag den!" Då man sjungit den sista strofen, slego alla deltagarna händerna samman, och nu gällde det för den i ringen att giss^a, var skoen var. Gissade rätt, fick den, som hade skoen, upp i ringen. Gissade han fel, så fick han stå där om- igen och så länge, tills han gissat rätt.

#####

I min barndom hade man ofta frågor och svar. Man hade ett stort antal kortlappar, jag skulle tro, att det var omkring 100. Varje kortlapp var stor som ett vanligt spelkort. Hälften av dem hade en färg, och på dem hade man skrivit frågor, i andra hälften hade en annan färg, och på dem vere svar. Ofta vere lapparna röda och vita. Fråga och svar vere sådana, att man skulle kunna ge svar på den framställda frågan. Ibland kunde det taga rätt

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

M. 9619:4

Landskap: Skåne Upptecknat av: R.A.Svensson
 Härad: S. Åsbo Adress: Tjörnarps
 Socken: Höja Berättat av: Densamme
 Uppteckningsår: 1945 Född år 1871 i Höja

lång tid att bland de många papperslapparna finna det rätta svaret. Fråga och svar skulle alltid lämnas med texten nedåtvänd, så att ingen skulle kunna få reda på, vilken fråga det var, och hurudant svaret var. Naturligtvis skulle både fråga och svar återlämnas till den, som frågade. Frågorna voro i allmänhet av olika innehåll, men så fanns det också mera "ömhjärtade". Sittade t.ex. en ung man och en flicka, som verkligen höllo av varandra, ^{med vid bordet,} (så var det nog ganska säkert, att hon omsider hade funnit frågelappen med texten: "Älskar du mig?" och då lämnade hon den till honom, som hennes själ kär hade. Var det då riktigt bra den emellan, så sökte han upp svarslassen med texten: "Ja, av hela mitt hjärta." Eller kanske tog han svarslassen med texten: "Nej, inte det ringaste." Hade han svarat så, så blev den lilla tösen allt annat än belåten. Sedan den frågande fått fråga och svar tillbaka, gällde det att gömma lapparna väl, så att ingen annan skulle få se, vad det var fråga om. Det var mycket lätt att gömma både fråge- och svarslassen bland de många andra kortlapparna,

Tyvärr övades nog de gamla lekarna alldeles för litet. En stor del av karlarna sloge sig med kring de eländiga spelkorten, och därmed hade de för kvällen eller gillet sagt farväl till allt det, som på ett eller annat sätt kunde muntas.

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

ACC. N:R **M. 9619 : 57**

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Skåne Upptecknat av: R. A. Svensson

Härad: S. Åsbo Adress: Tjörnarps

Socken: Höja Berättat av: Jag har hört det från skilda platser

Uppteckningsår: 1945 Född år 1871 i Höja

Tyder.

Mötte man, då man skulle gå bort ett eller flera svin, så betydde det tur, men mötte man en gammal käring, så betydde det otur. Det samma gällde, då man skulle gå och fiska: mötte man en se eller något annat svinaktur, så skulle fångsten bli god, men mötte man en gammal käring, så blev det ingen eller liten fångst.

~~~~~

De blir snart ombytte på vär (väderlek) för lepperna e rent galna.

~~~~~

Nu ha vi rägned (regnet) nära, för de va rylitt, va där va många stora snilar (sniglar) framme.

~~~~~

Säkerligen gå vi sny (snö) snart, för ja ha frösed (frusit) om tärna (tärna) hela dagen.

~~~~~

De blir snart ombytte på vär, för tocken (tuppen) gal flitigt i kväll

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 9619:6.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Skåne Upptecknat av: R.A.Svensson
Härad: S. Åsbo Adress: Tjörnarps
Socken: Höja Berättat av: Jag har hört det från skilda platser
Uppteckningsår: 1945 Född år 1871 i Höja

Tyder.

De blir snart stora, för de illar på pannjärned, d.v.s. där
är liksom små gnistor på pannjärnet, då man tågar det av elden.

SSSSSSSSSSSSSSSSSS

Nu gäller det att skynda på.

I husfastigheter, där man har katt, blir denne ofta mycket
sällskaplig. Skall man gå bort, så händer det icke sällan att
katten går med, och stunden går han med långstycken (i syn-
nerhet sedan det blivit mörkt) och man har exempel på att han
i timtal suttit och väntat på att vederbörande husfolk skall
gå hem igen. (Jag har själv erfårit det) Men ibland kunde det
hända, att katten inte med detsamma såg, att husets folk av-
lägsnade sig från hemmet. Men snart nog fick han kanske syn
därpå, och då gav han sig i väg av alla krafter för att nå sitt
husfolk. Är det nu en katta, (hona) och hon springer före men i en
hast stannar, sätter svansen upp i rätt vinkel till kroppen
och lämnar urin ifrån sig rakt ut, så hette det: "Nu e de
fråga om brått, för nu ha inte katten tid te o gräva en håla

Skriv endast på denna sida!

M. 9619:7.

Landskap: Skåne Upptecknat av: R.A.Svensson
Härad: S. Åsbo Adress: Tjörnarp
Socken: Höja Berättat av: Jag har hört det från skilda platser
Uppteckningsår: 1945 Född år 1871 i Höja

o sätta se, utan nu står hon o pissar rakt ud. Nu få vi skydda voss, vi må,
för annars kanske komma vi försent."

oooooooooooooooo

Nu blir de snart rejn, för hongana (hundarna) äta gräs.

oooooooooooooooo

När ovinen bära pinner och helm i munnen, blir det säkert oväder

oooooooooooooooo

När katten kommer in och heppar upp på en soffa eller någon annan stans
och lägger sig på ryggen med nesen i vädret, så blir det säkert oväder.

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

M. 9619.8.

Landskap: Skåne Upptecknat av: R. A. Svensson
Härad: S. Åsbo Adress: Tjörnarps
Socken: Höja Berättat av: Upplevt
Uppteckningsår: 1945 Född år 1871 i Höja

Julen:

- 1) Kärvar uppsattes till fåglarna. I allmänhet var det en vanlig nek havre, som man dagen före julaften eller julaften satte på en stång. Man satte den i allmänhet på gården eller framför dagligstugans fönster. Ofta nog lade man ut på fönsterblecket ett stycke talg, som talgoxarna eller andra mesarter gärna höll tillgodo med. Stundom hängde man talgbiter i en träd och upphängde den i ett träd.
- 5) Från mina barndår var det brukligt med julklappar. Gällde det att giva julklapp på ett främmande ställe, så kastades den eller de inom dörren. Det gällde att "tyst som en mus" smyga sig till stället och lika tyst gå in i förstugan samt på ett ögonblick öppna dörren och ^{och kasta in paketet} sedan taga benen på ryggen och springa, ty det gällde ju att taga den inkastande. Ofta nog hade man "på känn", att någon skulle komma och kasta in något, och därför brukade många att julaften stå i förstugan så länge, att det inte gärna kunde komma fler för att kasta in julklappar. När så stackaren kom och var färdig med att öppna dörren och kasta in paketet, stängdes ytterdörren, och nu var den inkastade fångad.
- Något annat i frågelistan³ känner jag icke till.

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

M. 9619:9-
Landskap: Skåne Upptecknat av: R. A. Svensson
Härad: S. Åsbo Adress: Tjörnarps
Socken: Höja Berättat av: Densamme
Uppteckningsår: 1945 Född år 1871 i Höja

Kan ej besvara något i frågelista I Offer mot sjukdom.

Ifyll endast ovanstående uppgifter!